

Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Енергийна ефективност на сградите — Приносът на крайните потребители“ (проучвателно становище)

(2008/C 162/13)

На 16 май 2007 г., в съответствие с член 262 от Договора за създаване на Европейската общност, Комисията реши да се консултира с Европейския икономически и социален съвет относно

„Енергийна ефективност на сградите — Приносът на крайните потребители“.

Специализирана секция „Транспорт, енергетика, инфраструктури, информационно общество“, на която бе възложено да подготви работата на Комитета по тази тема, прие своето становище на 23 януари 2008 г. (докладчик: г-н Pezzini).

На 442-ата си пленарна сесия, проведена на 13 и 14 февруари 2008 г. (заседание от 14 февруари 2008 г.), Европейският икономически и социален комитет прие настоящото становище с 195 гласа „за“ и 1 глас „въздържал се“.

1. Заключение

1.1 Комитетът признава, че енергийната ефективност е основен фактор за необходимото опазване на климата и за изпълнението на задълженията, поети от ЕС в Киото, както и за новите ангажименти, определени от Европейския съвет през м. март 2007 г. относно намаляването на емисиите; той препоръчва да се увеличат усилията, насочени към потребителите.

1.2 Комитетът е убеден, че в сградите има значителен потенциал за спестяване на енергия, по-специално що се отнася до потреблението на енергия за отопление, климатизация, задвижваща сила и осветление, към които трябва да се добавят технологиите за топлинна изолация по време на етапите на проектиране и използване на сградите.

1.3 При определяне на мерките, целящи да повишат енергийната ефективност, трябва да се държи сметка за предимствата, дължащи се на широкото използване на ефективни от гледна точка на съотношението разходи/ползи технологични нововъведения, които позволяват на крайните потребители да вземат решения въз основа на по-добра информация за индивидуалното им потребление на енергия.

1.4 Комитетът счита, че е особено важно да се разработят иновативни методи за постигане на по-пряк подход относно въпросите, свързани с информацията и финансирането за крайните потребители: необходимо е собствениците и наемателите да не разглеждат тези нови мерки на Общността като нов данък, наложен върху имущество от първостепенна важност, като например жилището.

1.5 Според Комитета трябва да се намерят нови културни мотивации и нови стимули, от една страна, за компенсиране на по-високите разходи и от друга, за повишаване на интереса към:

- проучванията, свързани с проектирането;
- преразглеждане на методите на строителство;
- използването на материали с по-добро качество в процеса на строителството и
- нови структурни решения.

1.6 Комитетът счита, че е уместно да се ускорят работите на Европейския комитет по стандартизация (CEN), в съответствие с възложената от Комисията задача по този въпрос, която предвижда определяне на хармонизирани стандарти за измерване на енергийното потребление за съществуващите сгради и за

новите сгради, както и единни стандарти за сертифицирането и инспекционните процедури.

1.7 Комитетът напомня колко е важно да не се създават неприемливи ограничения за държавите-членки с оглед на международната конкуренция и да не се натоварват собствениците, отдаващи под наем или обитаващи жилище, с разходи, несъобразени с техните възможности.

1.8 Според Комитета задълженията и разходите, свързани с процедурата по сертифицирането, трябва да бъдат съпроводени с публични програми за популяризиране, за да се гарантира равнопоставен достъп до мерките за повишаване на енергийната ефективност, по-специално за жилищните сгради, построени или управлявани в рамките на социалната политика, или на „многоетажните и многофамилните“ жилища, особено в новите държави-членки, в които по-голямата част от жилищните сгради са типово строителство; за подобни сгради могат да се прилагат стандартизирани документи за сертифициране.

1.9 Комитетът смята за важно да се разработят инициативи на Общността, насочени към хармонизиране на дейностите на държавите-членки в сферата на енергийната ефективност, за да се постигне реален напредък към по-голяма европейска съгласуваност при съобразяване с местните условия.

1.10 Комитетът препоръчва някои мерки, които могат да се окажат полезни за популяризирането сред крайните потребители на енергийната ефективност изобщо, и по-специално в сградите:

- безплатни консултации по въпросите на енергийната ефективност и публично финансиране на проучванията относно осъществимостта;
- отпускане на данъчни кредити и/или субсидии, позволяващи да се извършат „енергийни одити“;
- данъчни облекчения при потребление на гориво, предназначено за отопление, електроенергия или задвижваща сила и икономически стимули и приспадане/възстановяване на средства при закупуване на енергийно ефективни и екологосъобразни технологии или при оборудване на съществуващи сгради с по-добри системи за топлоизолация;
- заеми с преференциални лихви за закупуване на енергийно ефективни апарати и съоръжения (напр. кондензни котли, индивидуални термостати и пр.) и заеми при благоприятни условия, предназначени за дейности на компаниите за енергийни услуги (ESCO) ⁽¹⁾;

⁽¹⁾ ESCO = Energy Service Company (компания за енергийни услуги).

- помощи или данъчни облекчения за инвестициите в НИРД или в пилотни проекти, с цел да се популяризира разпространението на новите технологии в сферата на енергийната ефективност на сградите, като се използват възможностите, предложени от Седмата рамкова програма за научни изследвания, технологично развитие и демонстрационни дейности (RDT&D) и Рамковата програма за конкурентоспособност и иновации (СIP) 2007-2013, програма LIFE+, структурните фондове и Кохезионния фонд;
- заеми от ЕИБ, преди всичко с цел устойчивото възстановяване на големи стари обществени сгради или на сгради за предоставяне на обществени услуги, както и на социалните жилища;
- помощи за семействата с ниски доходи и пенсионерите, насочени към подобряване на енергийната ефективност на жилищата, и дългосрочни заеми с преференциална лихва за подобряване на енергийната ефективност на сградите;
- договорени стандартни тарифи за услугите по редовно поддържане на котлите и централните климатични инсталации, извършвани от квалифициран персонал;
- създаване на лесно достъпен за крайните потребители интернет сайт на Общността с линкове към националните сайтове;
- изготвяне на европейски учебни материали на всички езици на ЕС, насочени към различните заинтересовани професионални групи относно издаването на Европейско свидетелство за ефективно използване на ресурсите в жилищни сгради ⁽²⁾;
- включване на тематични приоритети за действие в сферата на образованието в съответните програми на Общността: програмата на Общността за действие в областта на образованието, Седмата рамкова програма за научни изследвания, технологично развитие и демонстрационни дейности, програмата „Мария Кюри“, програмите на ЕИБ и на университетите;
- предоставяне на информационни и учебни материали, предназначени за училища от всички категории и нива, за професионални и синдикални сдружения, за потребителите и техните организации.

1.11 Според Комитета е необходимо, от гледна точка на крайния потребител, да се вземат предвид в подобаваща степен пречките, затрудняващи популяризирането и осъществяването на мерките за енергийна ефективност на сградите в Европа: технически, икономически, финансови, правни, административни и бюрократични, институционални и управленчески, социално-поведенчески и накрая пречки, дължащи се на липсата на интегриран подход (нарушен баланс между отопление и климатизация, несъобразяване с климатичните зони и др.).

2. Въведение

2.1 В заключенията на председателството на Европейския съвет от заседанието, проведено в Брюксел (8 и 9 март 2007 г.) се подчертава „необходимостта от увеличаване на енергийната ефективност в ЕС за постигане на целта за намаляване с 20 % на потреблението на енергия спрямо предвижданията за 2020 г.“ и поставя като приоритети „поведение на потребителите на енергия, ориентирано към енергийна ефективност и икономия на енергия, енергийни технологии и иновации и **икономии на енергия в сградите**“.

⁽²⁾ Документ, удостоверяващ, че се обръща внимание на ефективното използване на ресурсите. Вж. аналогичното предложение за Европейско свидетелство за компютърни умения.

2.1.1 Проблемите с енергийната ефективност на сградите се вписва в рамките на общностните инициативи в сферата на изменението на климата (ангажменти, поети в Протокола от Киото) и на сигурността на доставките, по-специално в рамките на Зелените книги за сигурността на енергийните доставки и енергийната ефективност, по които Комитетът вече имаше неколккратно възможност да изрази своята позиция ⁽³⁾.

2.1.2 Енергията, изразходвана за свързаните със сградите услуги, представлява около 40 % ⁽⁴⁾ от енергийното потребление на ЕС.

2.1.3 В много европейски региони средното потребление на електроенергия в жилищата само за отопление възлиза на 180 kWh/m² годишно. Тази цифра доказва, че сградите в много европейски страни имат твърде слаби показатели, що се отнася до енергийната ефективност.

2.1.4 Това положение се дължи на голям брой фактори. От една страна, потребителите не осъзнават достатъчно все по-големите трудности при намирането на енергийни източници на достъпни цени; от друга страна, тенденцията сред архитектите, строителните предприятия и многобройните дребни предприемачи в този сектор ⁽⁵⁾, да строят без да обръщат достатъчно внимание на енергийната ефективност и екологичното строителство, следвайки преходни модни увлечения и отдавайки предпочитание на естетическите аспекти като качество на подовите настилки, луксозни санитарни инсталации, естетика, остъкляване на външните фасади, вид на материала и размери на дограмата.

2.1.4.1 Освен това следва да се отбележи слабата заинтересованост или недостатъчната информираност на административните органи, особено на общинските технически и хигиенни служби, по отношение на измерването на енергийното потребление на сградите при проверката на тяхната обитаемост.

2.1.4.2 Въпреки всеобщото убеждение обаче съществуват големи възможности за повишаване на енергийната ефективност не само в новите, но и във вече съществуващите сгради, особено в жилищните блокове в големите градове ⁽⁶⁾.

2.1.5 Колкото до реновирането на съществуващите инфраструктури, договорите, които могат да се сключат с компаниите за енергийни услуги (ESCO: *Economy Service Companies*), заслужават интерес: те позволяват на тези компании да бъдат

⁽³⁾ Становище относно „Зелена книга — към европейска стратегия за сигурност на енергийните доставки“, докладчик: г-жа Sirkeinen, ОВ С 221 от 7.8.2001 г., стр. 45; проучвателно становище относно стратегията за оптимален енергиен микс, докладчик: г-жа Sirkeinen, ОВ С 318 от 23.12.2006 г., стр. 185; проучвателно становище относно „Енергийната ефективност“⁽⁰⁾, докладчик: г-н Buffetaut, ОВ С 88/53 от 11.4.2006 г.; становище относно „Предложение за директива на Европейския парламент и Съвета относно енергийната ефективност при крайните потребители и енергийните услуги“, докладчик: г-жа Sirkeinen, ОВ С 120 от 20.5.2005 г., стр. 115; становище относно „План за действие за енергийна ефективност“, докладчик г-н Iozia, ОВ 10/22 от 15.1.2008 г.

⁽⁴⁾ 32 % от енергията е предназначена за транспорта, 28 % — за индустрията. Източник: Европейска комисия, Генерална дирекция „Предприятия и промишленост“.

⁽⁵⁾ БВП на строителния сектор възлиза на повече от 5 % от общия БВП на ЕС.

⁽⁶⁾ Ако средното потребление на сградите от европейските региони се намали до 80 kWh/m² годишно, т.е. клас D, може да се спести много от енергията, консумирана от строителната индустрия. Тази констатация очевидно съответства на духа на Директива 2002/91/ЕО.

възложени дейности за подобрения на съществуващите сгради с цел да се реализират понякога значителни икономии на разходите за енергия. На компанията се заплаща от спестяванията, реализирани благодарение на намаленото потребление ⁽⁷⁾.

2.1.6 От друга страна, много мерки може да се предприемат в рамките на скромни обновления, като например поставяне на щори от външната страна на прозорците, монтиране на интелигентни електромери („*smart meters*“), които позволяват на потребителите да получават непрекъснато информация в реално време за изразходваната от тях енергия, или на системи за подгриване на вода с газ (наречени „*top boxes*“), позволяващи да се намалят с 40 % разходите и емисиите на токсични газове. Микросистемите за вентилация на въздуха в апартаментите доказва също голямата си ефективност, докато внимателният избор на използвания материал, например за прозрачна вертикална преградна стена (прозорци), може да намали топлинните загуби на един апартамент с най-малко 20 % ⁽⁸⁾. Използването на санитарна техника, която позволява спестяване на вода, също води до намаляване на потреблението на енергия. По отношение на сметките за енергия, доставчикът на енергия следва да предоставя ясна и безплатна информация на потребителите относно потреблението за съответния период от предходната година, за да могат потребителите да поставят настоящото си потребление в контекст.

2.1.7 ЕИСК е убеден, че е възможно реализирането на значителни икономии чрез инициативи в този сектор, което ще бъде принос за постигането на целите, свързани с изменението на климата и със сигурността на енергийните доставки. Като се има предвид факта, възможностите за действие в краткосрочен или средносрочен план във връзка с условията за снабдяване с енергия са сравнително ограничени, е необходимо да се повлияе върху крайните потребители. С други думи, необходимо е:

- да се повиши ефективността на крайното потребление на енергия;
- да се установи контрол върху търсенето на енергия;
- да се насърчи производството на енергия от възобновяеми източници ⁽⁹⁾;
- да се предвиди по-добро управление на енергията, основано на най-вече на самоконтрол.

2.1.8 Факторите, които възпрепятстват икономията и различното използване на енергийните ресурси, са многобройни:

- културно обусловеният подход;
- трудното управление на промените;
- липсата на ноу-хау;
- неадекватната данъчна политика;
- недостатъчните партньорства между предприятия;
- липсата на информация.

⁽⁷⁾ В настоящия момент съществуват три вида договори: договор с гарантиран резултат, договор за поделени спестявания, договор за изплащане от постигнатите икономии.

⁽⁸⁾ Това може да се постигне чрез прозорци с ниски емисии, състоящи се от два пласта стъкло с междинен слой благороден газ (криптон, ксенон, аргон).

⁽⁹⁾ Възможният принос на слънцето като възобновяем енергиен източник: слънчевата енергия, погълната от Земята е **177 000 ТW**; слънчевата енергия, погълната от почвата е **117 000 ТW**; общото потребление на първична енергия е **12 ТW** (източник: Университетът в Бергамо, инженерен факултет).

2.1.9 Страдният фонд крие значителен потенциал за спестяване на енергия, особено що се отнася до енергията, изразходвана за отопление, за задвижваща сила и за осветление на етапа на използване на сградите. Доказателство за това са така наречените пасивни жилища ⁽¹⁰⁾, които позволяват да се използват големите възможности за спестяване и дават силен стимул за иновациите и конкурентоспособността на Общността, като се насочват все повече към развитието и използването на нови, по-ефективни в енергийно отношение технологии.

2.1.10 Стратегическите цели на енергийната политика са насочени към:

- намаляване на замърсяващите емисии, които водят до изменение на климата, при зачитане на специфичните екологични и териториални особености;
- насърчаване на развитието на конкурентоспособността в сектора за недвижими имоти, на индустрията и на новите енергийни технологии;
- насочване на вниманието към социалните аспекти и опазването на здравето на гражданите, що се отнася до енергийните политики.

2.1.11 При определяне на мерките, насочени към повишаване на енергийната ефективност, трябва да се отчитат и предимствата, свързани с широкото използване на ефективни от гледна точка на разходите технологични иновации. Крайните потребители ще могат да вземат по-информирани решения относно индивидуалното си потребление на енергия, ако им се предостави подходяща информация: информация относно мерките, насочени към повишаване на енергийната ефективност, относно сравнителните профили на крайните потребители, както и относно конкретните обективни технически данни на консумиращото енергия оборудване ⁽¹¹⁾.

2.1.12 Всяка информация, свързана с енергийната ефективност, по-специално по отношение на разходите, трябва да бъде широко разпространявана по подходящ начин до заинтересованите страни. Информацията трябва да включва също така финансовите и правните аспекти, да бъде включвана в информационни и рекламни кампании и да дава ясна представа за най-добрите практики на всички равнища.

2.1.13 Мерките, сведени само до техническата страна, са необходими, но са недостатъчни за намаляване на потреблението на енергия в сградите. Нужно е да се разгледа доста сложната тема на взаимодействието между големия и разнороден свят на потребителите и непрестанното развитие на технологията.

2.1.14 В рамките на предходната програма за интелигентна енергия 2003-2006 г. беше предложена инициатива за платформа в строителния сектор EPDB ⁽¹²⁾, която предоставя услуги, предназначени да улеснят прилагането на Директива 2002/91/ЕО относно енергийната ефективност на сградите, влязла напълно в сила от началото на 2006 г. Директивата съдържа следните мерки, които са в сила за държавите-членки:

- изисквания и методика на изчисление на цялостната енергийна ефективност на сградите;

⁽¹⁰⁾ Като „пасивни“ се определят жилищата, чието енергийно потребление е под 15 kWh/m² годишно.

⁽¹¹⁾ Съгласно член 3, параграф 6 от Директива 2003/54/ЕО някои от тези полезни данни би трябвало вече да се предоставят на крайните потребители.

⁽¹²⁾ EPDB = европейска директива относно енергийната ефективност на сградния фонд (*European energy performance of buildings*).

- минимални изисквания по отношение на енергийната ефективност на новопостроени сгради в ЕС;
- минимални изисквания по отношение на енергийната ефективност на съществуващи големи сгради, които подлежат на основна реновация;
- сертифициране на енергийната ефективност, задължително за новопостроените сгради, за сградите, които подлежат на основна реновация, и за всички апартаменти при промяна на ползвателите ⁽¹³⁾;
- редовна проверка на котелни и климатични инсталации в сградите, както и оценка на отоплителните инсталации, в които котлите са на повече от 15 години.

2.1.15 От техническа гледна точка е важно гражданите и потребителите да осъзнават необходимостта от интегриран подход, отчиташ различните фактори, като например:

- качеството на топлинната изолация;
- вида на отоплителните и климатичните инсталации;
- използването на възобновяеми енергийни източници;
- изложението на сградата;
- предотвратяване на образуването на конденз и мухъл.

2.1.15.1 Накратко казано, основните показатели са два:

- **конкретните енергийни потребности на външната облицовка:** този показател позволява да се оцени ефективността на външната облицовка, която позволява да се намалят до минимум топлинните загуби през зимния сезон и да се ограничи пренагряването през летния сезон;
- **общата специфична потребност от първична енергия:** тя позволява да се направи оценка и на ефективността на всички инсталации, предназначени за превръщане на първичната енергия в жилищен комфорт и в различни други услуги.

2.1.16 За постигането на целта за ограничаване на потреблението на енергия и замърсяващи емисии на газове, които водят до изменение на климата, са необходими политики, насочени към:

1. подкрепа на мерките за топлинна изолация (пасивни енергийни мерки) чрез значителни подобрения на инсталационните технологии (активни енергийни мерки);
2. разширяване на мащаба и обхвата на дейностите за спестяване на енергия;
3. интегриране на възобновяемите източници във високо ефективни „хибридни“ системи;
4. залагане на иновационни системи, като: **слънчево охлаждане, микро когенерация, тригенерация, термомомпи и хибридни инсталации** ⁽¹⁴⁾.

⁽¹³⁾ В случай на покупка, продажба, наемане или наследяване.

⁽¹⁴⁾ **Средна енергийна концентрация:** соларни панели: ~ 0,2 kW/m²; вятърна турбина: ~ 1-2 kW/m², хидравличен двигател: ~ 5 000 kW/m²; термичен двигател: ~ 10 000 kW/m² (Източник: Университетът в Бергамо, инженерен факултет).

2.1.17 Програмите на Общността за иновация и научни изследвания играят решаваща роля в развитието на енергийната ефективност на сградите във връзка с технологичната цел да се създадат интелигентни сгради с „нулева енергия“, т.е. сгради с „положителна енергия“, които произвеждат повече енергия, отколкото изразходват, благодарение на използването на най-разпространените алтернативни енергии, като слънчевата, вятърната и геотермалната енергия.

2.1.18 На общностно равнище освен Рамковата програма за иновация и конкурентоспособност (PIC), която вече цитирахме, Седмата рамкова програма за научни изследвания, техническо развитие и демонстрационни дейности играе решаваща роля за подпомагане на „чистите“ енергийни технологии; тя предвижда специален тематичен приоритет в рамките на конкретната програма „Сътрудничество“.

2.1.19 Европейската техническа стандартизация в областта на енергийната ефективност на сградите придобива основно значение. Европейският комитет по стандартизация (CEN) получи мандат от Комисията за изработване на техническите стандарти, необходими за прилагането на цитираната по-горе директива относно енергийната ефективност на сградите ⁽¹⁵⁾. Този мандат предвижда:

- хармонизирани стандарти за измерване на потреблението на енергия за съществуващите сгради;
- хармонизирани стандарти за новите сгради;
- единни стандарти за сертифицирането;
- общи стандарти за инспекционните процедури.

2.1.20 Бяха изработени около 30 европейски стандарти (CEN) ⁽¹⁶⁾. Държавите-членки вече потвърдиха желанието си да ги прилагат на доброволна основа. Ако бъде установено, че стандартите не се спазват доброволно, би било уместно те да бъдат направени задължителни чрез съответни законодателни мерки.

2.1.21 Във всички случаи задача на Комисията е да представи на държавите-членки инструментите, необходими за развитието на интегрирана и единна методика за изчисляване на енергийната ефективност на сградите. Когато държавите-членки

⁽¹⁵⁾ Вж. бележка под линия № 16, референтни стандарти UN-CEN/CENELEC, изготвени до този момент. www.cen.eu/cenorm/businessdomains/sectors/utilitiesandenergy/news.asp

⁽¹⁶⁾ EN ISO 6946 Строителни елементи и елементи на сградата; EN 10339 Системи за пречистване на въздуха; EN 10347 Отопяване и охлаждане на сградите; EN 10348 Отопяване на сградите; EN 13465 Вентилация на сгради; EN 13779 Вентилация на жилищни сгради; EN 13789 Топлинни характеристики на сгради; EN ISO 13790 Топлинни характеристики на сгради; EN ISO 10077-1 Топлинни характеристики на прозорци, врати и капаци; EN ISO 13790-2 Топлинни характеристики на прозорци, врати и капаци; EN ISO 13370 Топлинни характеристики на сгради; EN ISO 10211-1 Топлинни мостове в строителни конструкции; EN ISO 10211-2 Топлинни мостове в строителни конструкции; EN ISO 14683 Топлинни мостове в строителни конструкции; EN ISO 13788 Хигротермални характеристики на строителни компоненти и строителни елементи; EN ISO 15927-1 Хигротермални характеристики на сгради; EN ISO 13786 Топлинни характеристики на строителните елементи; EN 10351 Строителни материали; EN 10355 Стени и подове; EN 410 Стъкло за строителството. Определяне на светлотехническите характеристики на остъкляващи конструкции при слънчево лъчение; EN 673 Стъкло за строителството. Определяне на коефициента на топлопреминаване (U-стойност); EN ISO 7345 Топлоизолация. Физични величини и определения.

са определили минимални изисквания за енергийната ефективност, последните трябва да бъдат отразени в „сертификатите за енергийна ефективност“; тези документи обикновено представяват маркировки за енергиен клас на сградата, подобни на тези за домакинските електроуреди. Сертификатите за сградите все пак са по-подробни, по-комплексни и са съпроводени от препоръки как да се повиши тяхната ефективност.

2.1.22 Проектите за научни изследвания ясно показваха, че наред с техническото оборудване, с което разполагат сградите, поведението на ползващите ги лица (като място за живеене или като работно място през деня), в зависимост от това дали обръщат повече или по-малко внимание на спестяването на енергия, също представлява определящ фактор за енергийното потребление.

2.1.22.1 В тази връзка е целесъобразно да се популяризира начин на обличане, който е по-подходящ при високи температури, като се избягва например носенето на сако и вратовръзка през летния сезон⁽¹⁷⁾, а през зимата се използва подходящо облекло, което позволява поддържане на температура от 20-21 °C в апартаментите и офисите⁽¹⁸⁾.

2.1.23 Разположението на сградата спрямо основните посоки също оказва влияние върху количеството топлина, необходимо за отопление на еднакви вътрешни жилища може да варира в отношение от 1 до 2,5 (и от 1 до 3 за външните части), докато потреблението на електроенергия може да варира в отношение от 1 до 4 или 5.

2.1.23.1 С оглед на гореизложените съображения ще бъде целесъобразно да се разширят съществуващите разпоредби, като се въведат някои предписания относно енергийната ефективност не само на сградите, но и на кварталите.

2.1.24 Гражданите, в това число и учениците⁽¹⁹⁾, трябва все по-ясно да осъзнават, че тяхното жилище се нуждае от значително количество първична енергия за:

- отопление през зимния сезон;
- охлаждане през летния сезон;
- подгръване на вода за санитарни нужди;
- задвижване на асансьорите;
- осветление;
- работа на домакинските електроуреди;

както и факта, че значителна част от тази енергия може да бъде спестена⁽²⁰⁾ с минимум внимание и добра воля.

⁽¹⁷⁾ Вж. решение на японския министър-председател.

⁽¹⁸⁾ Температурата в Къщата, функционираща с енергия от възобновяеми източници, в Брюксел през зимния период не надминава 21 °C.

⁽¹⁹⁾ Джаулът, като единица за измерване на енергия, и ватът (1 джаул/секунда), като единица за измерване на електрическа мощност, трябва да съпътстват в образователните програми понятията „метър“, „литър“ и „килограм“ ...

⁽²⁰⁾ Най-икономичният вид енергия е **спестената енергия!**

2.1.25 Крайните потребители често трябва да вземат важни решения относно инвестициите, например когато правят ремонт на жилищата или решават да внесат важни промени в жилища, които са все още на етап проектиране или изграждане. Решенията за инвестиране в нови технологии също оказват важно въздействие върху енергийната ефективност на сградите; тези технологии позволяват също така значително спестяване на енергия. Сред тях могат да бъдат посочени:

- материалите, подобряващи изолацията;
- дограмата (врати и прозорци) с по-нисък коефициент на топлопренасяне⁽²¹⁾;
- устройствата за слънчева защита, като например обикновени външни щори;
- изборът или приспособяването на отоплителната система⁽²²⁾;
- монтажът на интегрирани системи, като фотоволтаични системи, соларни отоплителни системи, хоризонтални или вертикални геотермални отоплителни системи⁽²³⁾;
- техники за възпрепятстване на образуване на конденз и мухъл.

2.1.26 Очевидно е, че ако бъде променена използваната досега референтна рамка, ще трябва да се намерят нови културни мотивации и нови стимули, от една страна, за компенсиране на по-високите разходи, и от друга, за повишаване на интереса към:

- научните изследвания на фазата на планиране;
- преразглеждането на методите на строителство;
- използването на качествени материали в строителния процес;
- нови строителни решения за монтаж на уреди, работещи със слънчева енергия⁽²⁴⁾;
- намирането на по-подходящи места за монтажа на фотоволтаичните панели;
- предварителната оценка с оглед използването на вертикални или хоризонтални геотермални системи.

⁽²¹⁾ Значението на коефициента на топлопренасяне все по-често ще настига и надхвърля по важност естетичната стойност на елементите на сградите.

⁽²²⁾ Кондензният котел има ефективност 120 %, докато ефективността на обичайния котел е около 80 %.

⁽²³⁾ Технологията на вертикалната геотермална система се основава на принципа, според който земната температура е по-висока в дълбочина; ето защо определено количество вода, подадено в тръбопровод, намиращ се на известна дълбочина, се изкачва на повърхността с по-висока температура и затова изисква по-малко количество топлина, за да се загрее до температурата, необходима за отопление на жилището. Хоризонталната геотермална система дава възможност да се използва постоянната температура на Земята на 4-5 метра дълбочина, което пък позволява в тръбна серпентина, поставена на тази дълбочина, да се постигне температура на водата, по-висока от тази на околната среда. В резултат температурната разлика е по-малка. Количеството топлина, необходимо за загряването на даден обем вода от 6 °C до 30 °C, е много различно от онова, което се изразходва за получаването на същия резултат с вода, която се загрява от 14 °C до 30 °C.

⁽²⁴⁾ „Слънчево охлаждане“ (Solar cooling): слънчевата енергия може да се използва и за производство на студен климатизиран въздух при значително спестяване на енергия. Този процес се основава на абсорбиционната хладилна. Използването на **слънчеви колектори** като генератори на топлинна мощност за захранване на абсорбиционни хладилни машини позволява използването на тези панели през периодите на най-силно слънчево греење.

2.1.27 Сред стимулите следва да се имат предвид следните мерки:

- увеличаване на застроената площ;
- намаляване на данъците, налагани върху проекти за строителство и ремонт;
- съкращаване на процедурите за издаване на разрешително за строеж;
- неочитане на по-голямата дебелина, необходима за една непрозрачна вертикална конструкция (стена), включваща пластове изолационен материал;
- присъждане на маркировки за качество в зависимост от постигнатото равнище на спестяване на енергия.

2.1.28 Всички мерки, предприемани с цел постигане на значително спестяване на енергия, трябва да бъдат съобразени с факта, че голямото мнозинство от европейското население живее във вече съществуващи сгради и че новите сгради представляват само малък процент.

2.1.29 В отдаваните под наем сгради възниква проблем във връзка с това, че обикновено *собственикът поема разходите* за мерките, имащи за цел да повишат енергийната ефективност (напр. подмяна на дървената дограма, котли с висок коефициент на полезно действие, инсталации за произвеждане на чиста енергия), а *потребителите се възползват* от произтичащото от тях намаление на разходите.

2.1.30 Този проблем би могъл да бъде решен чрез прилагане на метода за „**финансиране от трети страни**“⁽²⁵⁾. Този метод се състои в **насърчаване** на дейностите, целящи по-голямо спестяване на енергия в сградите, извършвани от предприятия, които са свързани с кредитни институции, като инвестициите **се изплащат** в течение на определен брой години благодарение на стойността на спестяванията, получени благодарение на разликата между по-малките разходи за енергия, вследствие на взетите мерки, и осреднената стойност на тези, които биха били понесени при неизвършване на тези дейности.

2.1.31 Инструментът, известен под названието „управление на енергийните потребности“ (*Demand Side Management — DSM*), представлява добра система за финансиране, която се прилага в индустриализираните страни и заслужава да бъде подкрепена и разширена. Предприятията, които произвеждат и доставят енергия, инвестират в проекти за енергийно саниране на сградите в зависимост от своята компетентност. Икономите, реализирани благодарение на тези дейности, покриват извършените разходи.

2.1.32 Очевидно тази система би спечелила много от подходяща законодателна рамка, която насърчава доставчиците на енергия да инвестират в дейности по термично саниране на сградите, на които подават топлинна енергия.

2.1.33 Повечето от новите държави-членки на Съюза са изправени пред комплексния въпрос за спестяването на енергия в жилищните сгради. Не трябва да се допуска крайните потребители и гражданите да понесат негативите, свързани с

разходите и сложността на този проблем. Чешката република например съумя да използва част от средствата, отпуснати в рамките на политиката на сближаване, за саниране на жилищни сгради.

2.1.34 Ето защо е целесъобразно да се предприемат мерки, свързани предимно с осъществяването на преустройства на сградите, които да са съобразени с енергийните параметри. Целите за ограничаване на енергийното потребление и на емисиите на замърсяващи атмосферата газове трябва да се преследват чрез политики, насочени към:

- подкрепа на мерките за топлинна изолация (пасивни енергийни мерки), в това число чрез необходимите подобрения на инсталационните технологии (активни енергийни мерки);
- разширяване на мащаба и обхвата на дейностите за спестяване на енергия, включително чрез прилагане на политики, предвиждащи финансови стимули и стимули за планиране;
- разпространение на „хибридните“ системи, т.е. съчетаване на традиционните енергии с алтернативни и „чисти“ енергии, с цел да се намали използването на изкопаеми горива.

2.1.35 За да бъде ефективна, политиката, насочена към реализиране на икономии на енергия в сградите, трябва във всички случаи да включва не само гражданите, но и различните професионални съсловия и операторите в различните сектори, а именно:

- професионални съсловия;
- поддръжници на екологично и биоклиматично градоустройство;
- ръководителите на проекти;
- ръководителите на енергийни предприятия;
- компаниите за енергийни услуги (ESCO);
- строителните предприятия;
- фирмите за недвижими имоти;
- отраслите, работещи като подизпълнители на строителния сектор;
- доставчиците на сервизно обслужване и поддръжка.

3. Сегашното положение

3.1 Сегашното положение в Европейския съюз

3.1.1 Въпросът за повишаването на енергийната ефективност на сградите беше предмет на многобройни мерки на Общността, между които: директивата за строителните продукти⁽²⁶⁾ от 1989 г. и по отношение на строителния сектор, Директивата SAVE от 1993 г.⁽²⁷⁾, една директива за енергийното сертифициране на сградите⁽²⁸⁾ от 1993 г., Директивата за енергийната ефективност на сградите (*Directive on the energy performance of buildings — EPBD*) от 2002 г.⁽²⁹⁾, Директивата 2005/32/ЕС за създаване на рамка за определяне на изискванията за екодизайн

⁽²⁵⁾ Този метод беше предмет на една препоръка на ЕС в член 4 от Директива ЕИО № 93/76 (ОВ L 237, 22.9.1993 г., стр. 28). В този случай става въпрос за техническо и финансово решение, представляващо един вид възлагане на договор чрез тръжна процедура, което предвижда обща доставка на услуги по одит, финансиране, монтаж, управление и обслужване на технологични инсталации от външна фирма, обикновено наричана компания за енергийни услуги (ESCO — *Energy saving company*) и която трябва да заплати договореното финансиране за строежа на нови инсталации, като ипотекера за период от няколко години част от икономическата стойност на спестената енергия, очаквана в резултат на намесата. Вж. приложението.

⁽²⁶⁾ Директива 89/106 ЕИО.

⁽²⁷⁾ Директива 93/76/ЕИО.

⁽²⁸⁾ Директива 93/76/ЕИО, отменена с Директива 2006/32 ЕО.

⁽²⁹⁾ Директива 2002/91/ЕО.

към енергоемките продукти ⁽³⁰⁾ от 2005 г., директивата относно ефективността при крайното потребление на енергия и осъществяване на енергийни услуги ⁽³¹⁾ от 2006 г., както и много други законодателни мерки относно конкретни продукти, като например директивата за котлите ⁽³²⁾, решението относно офис оборудването ⁽³³⁾, директивата относно посочване на консумацията на енергия и други ресурси от домакински уреди в етикети и стандартна информация, свързана с продуктите ⁽³⁴⁾, директивата за енергийната ефективност на домашните хладилници ⁽³⁵⁾, баластите за луминесцентно осветление ⁽³⁶⁾. Директивата EPBD от 2002 г. се отнася конкретно до подобряване на енергийната ефективност на жилищните и нежилищните сгради, както за нови, така и за съществуващи сгради.

3.1.2 Крайната дата, предвидена за транспониране на тази директива, бе определена за 4 януари 2006 г., но редица държави-членки поискаха и получиха отсрочка ⁽³⁷⁾ докато други са обект на процедура за нарушение от страна на Комисията за неизвършено или неправилно транспониране ⁽³⁸⁾. Така или иначе, критериите, определени за получаването на енергиен сертификат, би трябвало да бъдат публикувани във всички държави-членки до края на 2007 г.

3.2 *Сегашното положение за различните видове жилища и климатични зони*

3.2.1 ЕИСК смята, че за да се разгледа изчерпателно проблема за приноса на крайните потребители към енергийната ефективност на сградите, трябва да се подчертаят особеностите на някои големи райони в ЕС, по-конкретно по отношение на:

- различните видове недвижими имоти;
- различните климатични условия.

3.2.2 **Видове недвижими имоти.** Жилищният парк в новите държави-членки и в петте провинции на Източна Германия има много голям потенциал за спестяване на енергия в сравнение със сградите в ЕС-15.

3.2.2.1 Жилищният парк в тези територии е до голяма степен последица от избраните градоустройствени решения в годините след Втората световна война, които се характеризираха със строителството на големи многоетажни панелни жилищни блокове в рамките на масово производство с кратки срокове за изпълнение и еднотипни, стандартни и централизирани решения. От друга страна, в течение на дълго време по отношение на този жилищен парк не бяха извършвани никакви дейности по поддръжка или ремонт ⁽³⁹⁾.

⁽³⁰⁾ Директива 2005/32/ЕО.

⁽³¹⁾ Директива 2006/32/ЕО.

⁽³²⁾ Директива 92/42/ЕИО.

⁽³³⁾ Решение 2006/1005/ЕО.

⁽³⁴⁾ Директива 92/75/ЕИО.

⁽³⁵⁾ Директива 96/57/ЕО.

⁽³⁶⁾ Директива 2000/55/ЕО.

⁽³⁷⁾ Вж. „в това число и Италия ...“.

⁽³⁸⁾ Вж. „мотивираното становище“ изпратено на Франция и на Латвия на 16 октомври 2007 г.

⁽³⁹⁾ Панорама на потреблението на енергия и на потенциала за икономии (Overview on energy consumption and saving potentials) — Carsten Petersdorff, Ecofys GmbH, Eupener Strasse 59, 50933 Köln, Германия, м. май 2006 г.

3.2.2.2 В Румъния например през 2002 г. бяха преброени 4 819 104 жилищни сгради. Броят на големите жилищни комплекси възлиза на 83 799 с 2 984 577 апартаменти, т.е. почти 60 % от целия парк от налични апартаменти. Освен това 53 % от жилищните сгради са на повече от 40 години; 37 % от тях са на повече от 20 години и само 10 % са построени през последните десет години.

3.2.2.3 В големите жилищни комплекси, подобно на положението във всички страни от бившия социалистически блок, подаването на топлинна енергия, предназначена за отопление, вентилация и подгряване на битова вода, се осигурява до голяма степен (в над 95 % от случаите) от централни системи. Извършените през 2005 г. проучвания за този вид сгради позволиха да бъде установен потенциал за спестяване на енергия от 38 до 40 %.

3.2.2.4 Тези големи загуби на енергия се дължат отчасти на крайните потребители: лошокачествени материали; недостатъчна термоизолация; остарели енергоемки технологии; стари отоплителни инсталации; енергоемко осветление; горивни инсталации с нисък коефициент на полезно действие; лошокачествени помпи и пр.; друга причина е неефективното управление на енергията, водещо до значителни загуби ⁽⁴⁰⁾, които в крайна сметка се заплащат от потребителя. **Енергийната ефективност е най-достъпната, най-малко замърсяващата и най-икономичната** от всички съществуващи възможности.

3.2.3 Климатични зони

3.2.3.1 В основните климатични зони на Северна и Южна Европа средното потребление в жилищния сектор възлиза на 4 343 kWh годишно ⁽⁴¹⁾. Тази енергия се използва главно за отопление, което възлиза на 21,3 % от нуждите от електроенергия, въпреки че се отнася главно до страните от Северна и Централна Европа. На второ място е дялът на електроенергията за домашните хладилници и фризьери (14,5 %), следван от електроенергията, предназначена за осветление (10,8 %).

3.2.3.2 Един от основните фактори за увеличеното потребление на електроенергия в страните от Южна Европа (Италия, Испания, Португалия, Словения, Малта, Гърция, Кипър и Южна Франция) е бързото разпространение на битови климатизатори с ограничена мощност ⁽⁴²⁾ и ниска ефективност (< 12 kW охлаждаща мощност) и интензивното им използване през летния сезон.

⁽⁴⁰⁾ Отнесени към топлотворната способност на използваното гориво, общите загуби на енергия възлизат на 35 % за най-ефективните системи и на 77 % за по-малко ефективните.

⁽⁴¹⁾ Общо потребление на електроенергия, разделено на броя на семействата.

⁽⁴²⁾ За този тип уреди през м. март 2002 г. Европейската комисия прие Директива (2002/31/ЕО), чието пълно влизане в сила беше определено за м. юни 2003 г., а след това отложено за лятото на 2004 г., в очакване да бъдат въведени по-ефективни уреди. Коефициентите на енергийна ефективност на по-малките климатизатори от клас А бяха определени на 3,2. На пазара обаче вече се предлагат модели с по-висок коефициент на енергийна ефективност, вариращ от 4 до 5,5 за най-ефективните модели. Това, от една страна, означава, че широкото разпространение на уреди с енергиен клас А вече не представлява амбициозна цел, но че, от друга страна, съществува значителен потенциал за спестяване на енергия, като се има предвид, че моделите клас D и E, с коефициент на ефективност около 2,5 са все още широко разпространени на европейския пазар.

3.2.3.3 Средното годишно потребление на електроенергия за битовите климатизатори, за които се прилага Директива 2002/31/ЕО, за 2005 г. се оценявана 7 до 10 TWh в ЕС-25 ⁽⁴³⁾. От друга страна, трябва да се отбележи, че в Европа новото модерно мултимедийно оборудване, личните компютри, принтерите, скенерите, модемите и зарядните устройства на мобилните телефони, оставащи непрестанно включени, представляват около 20 % от потреблението на електроенергия в домакинствата.

3.3 Няколко сравнения в различни държави:

3.3.1. Енергийното потребление в **Япония** е приблизително 6 % от световното и отдавна са взети мерки, особено в областта на транспорта и строителството, за намаляване на това потребление, както и на свързаните с него емисии на CO₂, тъй като жилищният сектор представлява приблизително 15 % от общото потребление.

3.3.2. Икономии на първична енергия, намаляването на емисиите на CO₂ и на разходите, за енергия в жилищния сектор, реализирани благодарение на мерки за енергийна ефективност на сградите, се оценяват съответно на 28 %, 34 % и 41 % ⁽⁴⁴⁾. Японските стандарти за енергийна ефективност на жилищните сгради ⁽⁴⁵⁾ бяха преразгледани през 1999 г. и включват както стандарти за ефективност, така и препоръчителни стандарти, като целта е да се постигне пълно прилагане на тези стандарти в над 50 % от новите сгради.

3.3.3. Японският метод за съвместна оценка на сградите и домакинските електроуреди се характеризира с:

- a) оценяване на енергийната ефективност на сградите и на домакинските електроуреди;
- б) оценяване на енергийната ефективност на цялото жилище, като за тази цел се взема под внимание общото енергийно потребление и се уточнява потреблението, предназначено за климатизация на жилището, за подгряване на водата, за осветление и за вентилационните уреди **по време на строителството**;
- в) оценяване на ефективността по отношение на климатизацията на жилището, подгряването на водата, осветлението и вентилационните уреди **при практическото им използване**;
- г) подробно измерване на ефективността през времето на действителното обитаване на новите жилища, с цел постигане на предвидените за 2010 г. стандарти за икономия на енергия.

⁽⁴³⁾ Вж. бел. под линия № 37.

⁽⁴⁴⁾ Норми за енергийна ефективност, измерени по японската система за оценка „CASBEE“ (Comprehensive Assessment System for Building Environmental Efficiency) Източник: „От червена светлина към зелена — поощрителни мерки за градоустройствено планиране за екологично строителство“ (From red lights to green lights: town planning incentives for green building), изказване в рамките на международната конференция „Talking and walking sustainability“, м. февруари 2007 г. гр. Auckland. Автори: Matthew D. Paetz, директор по планирането, BA, Business Plan (Hons), MNZPL, съавтор: Knut Pinto-Delias, специалист по градоустройство, магистърска степен по градоустройство от Парижкия инженерен институт (École des ingénieurs de la ville de Paris) (EIVP).

⁽⁴⁵⁾ Япония: Закон № 49 относно рационалното използване на енергията от 22 юни 1979 г.

3.3.4. В съответствие с разделите от Международния кодекс за икономия на енергия (International Energy Conservation Code — IECC) ⁽⁴⁶⁾, посветени на сектора на жилищното строителство, в **САЩ** още през 1987 г. ⁽⁴⁷⁾ бяха определени минимални стандарти за ефективност по отношение на дванадесет категории домакински електроуреди за домашно ползване. Тези стандарти стоят в основата на голяма част от енергийните кодекси на отделните щати.

3.3.5. Контролът на енергийната ефективност на сградите е в компетенциите на всеки отделен щат, а често и на всеки окръг, даже и след приемането на закона за енергийната политика (Energy policy act — EРАСТ) през 2005 г., който чрез ускорени данъчни облекчения поощрява собствениците на търговски сгради да прилагат системи за енергийна ефективност с цел намаляване на зависимостта от изкопаеми горива.

3.3.6. Примерният енергиен кодекс (MEC ⁽⁴⁸⁾), разработен през осемдесетте години, на базата на Международния кодекс за икономия на енергия (IECC) и редовно актуализиран, включително и през 2006 г., се подкрепя от Програма за енергийни кодекси в строителството на Държавния департамент по енергетика на САЩ (DOE's building energy codes program), с цел да се популяризират все по-добри енергийни кодекси за сградите и да се подкрепят федералните щати при приемането и прилагането на такива кодекси, подлагани на редовно преразглеждане с цел:

- ново определяне на климатичните зони;
- опростяване на наложените предписания;
- премахване на остарели, излишни или противоречиви определения.

3.3.7. През 2007 г. беше представен федерален проектозакон, озаглавен „Energy efficient buildings act“ („Закон за енергийната ефективност на сградите“), който цели:

- създаване на пилотна програма за предоставяне на предприятия и организации на субсидии, предназначени за строителство на нови или за реконструкция на съществуващи сгради при използване на ефективни енергийни технологии;
- вземане под внимание в необходимата степен на предлагането на сгради за хора с ниски доходи;

⁽⁴⁶⁾ САЩ: Съответствие на енергийния кодекс за жилищния сектор за нуждите на жилищния сектор според международния кодекс за икономия на енергия от 2006 г. (Residential Energy Code Compliance — IECC 2006 on the residential requirements of the 2006 International Energy Conservation Code), <http://www.energycodes.gov/>.

⁽⁴⁷⁾ САЩ: Закон за националната енергийна политика и икономията на енергия (NEPCA) от 1987 г.

⁽⁴⁸⁾ В САЩ 63 % от щатите приеха Примерния енергиен кодекс (Model Energy Code) за жилищните сгради и 84 %- стандарта ASHRAE/IES 90.1-2001 за търговски сгради, който представлява технически стандарт, разработен от Американското дружество на инженерите, работещи в областта на отоплението, охлаждането и климатизацията (ASHRAE) и от Дружеството на инженерите от Северна Америка, работещи в областта на осветлението — (IES/IESNA). Вж <http://www.ashrae.org/> и http://www.greenhouse.gov.au/buildings/publications/pubs/international_survey.pdf.

— даване на ясно определение на „енергийно ефективна сграда“ (energy efficient building), т.е. на сгради, които след построяването им или реконструкцията им използват системи за отопление, вентилация и климатизация, работещи с ефективност не по-ниска от определената от стандартите „Energy Star“ или в случай, че тези стандарти не са приложими, използват технологии за отопление, вентилация или климатизация, препоръчани от Федералната програма за енергийно управление (Federal Energy Management Program).

3.3.8. Според Държавния департамент по енергетика на САЩ, проектирането на нови сгради с по-висока ефективност и комфорт ще даде възможност да се намалят разходите за отопление или охлаждане с 50 %, а мерките за прилагане на кодексите за енергийна ефективност на сградите ще позволят създаването на нови работни места в секторите на строителството, реконструкцията и проектно-конструкторската дейност.

4. Общи бележки

4.1 Комитетът имаше в редица случаи възможността да изрази позицията си относно необходимостта от реализирането на значителни и устойчиви икономии на енергия чрез разработването на технологии, продукти и услуги с ниско потребление на енергия и относно необходимостта от промяна на поведението на гражданите, за да се намали потреблението на енергия, като същевременно се запази същото качество на живот.

4.2 Комитетът признава, че енергийната ефективност допринася значително за необходимото опазване на климата и за спазване на ангажиментите, поети от ЕС в Киото относно намаляването на емисиите, и препоръчва по-нататъшното увеличаване на усилията, полагани на равнище потребители.

4.3 Комитетът е на мнение, че за насърчаване на спестяването на енергия в сградите, би било от полза да се направи задълбочено проучване на пречките, препятствали цялостното прилагане на Директивата за енергийните характеристики на сградите (EPBD), и във всички случаи да се предостави преходен период, който би могъл да бъде около десет години, преди да се въведе задължително сертифициране за всички съществуващи сгради, попадащи в приложното поле на директивата.

4.4 Още през 2001 г. ЕИСК, подчертавайки в своето становище относно предложението за директивата EPBD подкрепата си за инициативата на Комисията и за желанието ѝ за разработване на обща методика за оценка и постоянен енергиен контрол на сградите, подчерта, наред с другото, че е необходимо „...да не се налагат прекомерни изисквания към държавите-членки с оглед на международната конкуренция“ и „... да се внимава да не се принуждават наемодателите или живеещите в своите имоти собственици да поемат разходи, несъответстващи на техните възможности, което би обезсмислило поставените от директивата цели и би подтикнало гражданите да отхвърлят обединена Европа“⁽⁴⁹⁾.

4.5 ЕИСК счита, че е важно едно евентуално разширяване на директивата EPBD да гарантира, че в нейните разпоредби ще бъде включен анализ на жизнения цикъл на сградата, за да се

покаже въздействието му върху цикъла на въглерода, което ще позволи на потребителите и на регулаторните органи да си съставят по-точна представа за последиците, свързани с емисиите на въглерод от продуктите, предвидени за строежа на сградата.

4.5.1 Тъй като всяко евентуално разширяване на разпоредбите на Общността в тази сфера ще се отрази неизбежно на пазарите и на разходите, заплащани от крайните потребители, независимо дали са собственици или наематели, за него трябва във всички случаи да се извърши съответна оценка на въздействието.

4.5.2. Необходимо е също така да се гарантира, че желаните мерки за подобряване на топлоизолацията ще дадат възможност за достатъчната циркулация на въздуха и влажността, ще попречат на образуването на конденз и няма да нанесат щети на сградата, например чрез образуване на мухъл.

4.6 Както Комитетът имаше вече случай да подчертае⁽⁵⁰⁾, „мерките, взети за подобряване на енергийната ефективност, варират значително в зависимост от местните условия и предприетите досега действия. Тяното въздействие върху вътрешния пазар изглежда ограничено. Ето защо е важно, в съответствие с принципа на субсидиарност, допълнителните мерки, приемани на равнище ЕС, да осигуряват реална добавена стойност“.

4.7 Уместно е процесът на сертифициране да бъде съпътстван от публични програми за популяризиране, за да се осигури справедлив достъп до мерките за повишаване на енергийната ефективност, особено за жилищните сгради, построени или управлявани в рамките на социалната жилищна политика.

4.8 Редовното поддържане на котлите, климатичните инсталации и другите инсталации, използващи алтернативна енергия, от квалифициран персонал допринася настройката на тези съоръжения да отговаря на предвидените спецификации, с което се гарантира оптимална ефективност.

4.9 На базата на положителния опит, натрупан досега в някои държави-членки, и благодарение на резултатите, получени през предишните години в рамките на изпълнението на важни политики на Общността, Комитетът предлага по-долу някои мерки, които може да се окажат полезни за насърчаването на енергийната ефективност изобщо и в частност тази на сградите:

— безплатни енергийни консултации;

— отпускане на данъчни кредити и/или субсидии, позволяващи да се извършат „енергийни одити“;

— данъчни облекчения за потреблението на гориво, предназначено за отопление, електроенергия или задвижваща сила;

— данъчни облекчения за закупуване на ефективни в енергийно и екологично отношение технологии;

⁽⁵⁰⁾ Становище от 23.1.2004 г. относно „Предложение за директива до Европейския парламент и Съвета относно енергийната ефективност при крайните потребители и енергийните услуги“. Докладчик: г-жа Sirkeinen.

⁽⁴⁹⁾ Становище ЕИСК 1312/2001, ОВ С 36/2002, от 8.2.2002 г.

- заеми с преференциална лихва за закупуване на ефективни в енергийно отношение апарати и оборудване (напр. кондензни котли, индивидуални термостати и др.);
- заеми при изгодни условия, предназначени за дейности, извършени чрез компаниите за енергийни услуги ESCO;
- помощи или данъчни отстъпки за инвестициите в НИРД, с цел да се насърчи разпространението на новите технологии в сферата на енергийната ефективност на сградите;
- помощи за семействата с ниски доходи и пенсионерите с оглед подобряване на енергийната ефективност на жилищата;
- дългосрочни заеми с преференциална лихва, предназначени за повишаване на енергийната ефективност на сградите.

4.10 Комитет счита, че за крайните потребители е важно да се разгледат по-непосредствено въпросите за информацията и финансирането, като се разработят иновационни методи: **необходимо е собствениците и наемателите да не възприемат тези нови мерки на Общността като нов данък, наложен върху имущество от първостепенно значение, каквото е жилището.**

Брюксел, 14 февруари 2008 г.

4.11 Спазването на протокола от Киото и икономите на енергия не трябва да изглеждат просто като обикновено прехвърляне на увеличените разходи на отраслите, произвеждащи енергия върху крайните потребители и европейските граждани.

4.12 За да се ограничат тежестите върху отделните собственици, Комитетът счита, че по възможност сертифицирането за цялата сграда може да се извърши, като се подберат няколко типови апарата и се издаде сертификат валиден за всички апартаменти в сградата.

4.13 Създаването на уебсайт, насърчено от Комисията, свързан с национални уебсайтове, може да се окаже полезно за преодоляване на правните, институционални, организационни и технически бариери, които възпрепятстват лесния достъп на крайните потребители.

4.14 Комитетът смята, че е важно да дава добър пример за енергийна ефективност при управлението на собствените си сгради. Той отбелязва отличния пример на разположената недалеч от седалището му „Къща, функционираща с възобновяема енергия“ в Брюксел, който показва, че във вече построена сграда могат да се постигнат значителни подобрения по икономически ефективен начин. В сградите на Комитета вече бяха направени известни подобрения и се работи по отношение на сертифицирането по Системата на Общността за управление и одитиране по околната среда (СОУОСО). Понастоящем Комитетът настоява за допълнителен доклад от своята администрация, в който да се направи преглед на постигнатия до момента напредък и да се посочи какви други подобрения биха могли да се реализират.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Dimitris DIMITRIADIS